

Samfundsansvar 2018

Lovpligtig redegørelse for samfundsansvar efter § 99 a.

Forretningsmodel

Sampension Livsforsikring A/S (Sampension Liv) er moderselskab i Sampension koncernen og ejet af overenskomstparterne på de overenskomstområder, hvor Sampension er valgt som pensionsleverandør. Koncernen består herudover af en række datterselskabet, hvoraf det væsentligste er Sampension Administrationsselskab A/S. Hertil kommer Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger. De tre finansielle virksomheder indgår i forsikringsadministrationsfællesskabet Sampension Administrationsselskab A/S, der varetager virksomhedernes aktiviteter vedrørende pensions- og forsikringsadministration samt investeringsforvaltning.

Sampension Liv er et kundeejet pensionselskab, der tilbyder arbejdsmarkedspensioner og firmapensioner på kommercielle vilkår. Selskabets vigtigste opgave er at sikre kunderne de bedst mulige pensioner. Derfor ligger fokus på det, som gør pensionsordningerne mere værd – lave omkostninger, gode afkast, fleksible produkter og kompetent rådgivning og kundeservice.

Sampension Liv har 278.000 kunder og er det tredjestørste pensionselskab i Danmark målt på balancesum. Hovedparten af de forsikrede arbejder i kommunerne, staten eller regionerne. Sampension Liv tegner også pensionsordninger for private virksomheder samt genforsikrer knap 18.000 tjenestemænds pension for størstedelen af landets kommuner.

Samfundøkonomisk ansvarlig

Ud over at sikre pensionskundernes økonomiske sikkerhed er Sampension på samfundsniveau – som en del af arbejdsmarkedspensionssystemet – med til at sikre en samfundøkonomisk bæredygtig udvikling med en god balance mellem offentlige og arbejdsmarkedsforankrede ydelser. Arbejdsmarkedspensionerne indskrives sig som en væsentlig grundpille i den danske model og har siden 1980'erne været medvirkende til den fortsatte udvikling af et sikkert og ansvarligt arbejdsmarked.

Den helt overordnede risiko ved Sampensions virke er, hvis Sampension ikke kan levere pensionsydelser og forsikringsdækninger i henhold til kundernes forventninger. Se i øvrigt en udførlig risikoanalyse i Sampensions årsrapport note 27.

Sampension har et ansvar for at forvalte pensionsordningen på en sådan måde, at kundernes interesser varetages bedst muligt. Det gør virksomheden ved at holde fokus på det væsentlige, som gør pensionsordningen mere værd:

- Lave omkostninger
- Høje afkast
- Et fleksibelt pensionsprodukt
- Personlig kundeservice
- Helhedsorienterede rådgivningsværktøjer.

Det er også herigennem, at den bredere samfundsopgave løftes.

Sampensions politik for samfundsansvar (Corporate Social Responsibility – CSR) er derfor tilrettelagt som et forretningsdrevet samfundsansvar, der realiseres gennem virksomhedens forretningsområder. Det er virksomhedens bærende formål at sikre gode pensionsordninger til kunderne, hvilket understreges af, at Sampension ikke udbetaler udbytte til ejerne, men hele overskuddet går til kundernes pensionsopsparing.

Ansvarlige investeringer

Sampensions formål på investeringsområdet er at skabe et højt langsigtet investeringsafkast til pensionsopparerne, som kan have tillid til, at deres opsparing investeres med respekt for mennesker, miljø og internationalt anerkendte konventioner. Helt centrale emner i politikken for ansvarlige investeringer er overholdelse af menneskerettigheder (herunder arbejdstagerrettigheder), klima og miljø, god ledelse (governance) og våben.

Sampension Liv har siden 1998 haft en politik om ansvarlige investeringer, og den er løbende blevet udvidet med nye områder. Politikken er forankret i bestyrelserne for de virksomheder, som Sampension Administrationselskab A/S administrerer. De drøfter og beslutter mindst en gang årligt politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Politik baseret på internationale regler og principper

Politikken for ansvarlige investeringer er en integreret del af investeringsprocessen i Sampension. Det betyder, at investeringerne holdes op mod alle de regler og retningslinjer, som politikken omhandler.

Fundamentet i politikken er de 10 grundlæggende principper fra UN Global Compact om ansvarlig adfærd for virksomheder inden for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorruption og OECD's retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer, der betoner de institutionelle investorers bidrag til overholdelsen af OECD's retningslinjer for multinationale selskaber. Hertil kommer det FN-støttede PRI, Principles for Responsible Investment, som er seks principper om investorernes fokus på ansvarlighed i investeringsbeslutningerne og i forvaltningen af aktiverne.

Sampension følger også anbefalingerne om aktivt ejerskab fra komiteen for god selskabsledelse, som er nedsat af den danske regering. Sampension støtter op om klimaaftalen COP21, hvor fokus er på at holde den globale opvarmning under 2 grader, og har også i 2018 tilsluttet sig G20-landenes Task force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) og vil blandt andet anvende TCFD's anbefalede målemetode til at opgøre investeringsporteføljernes klimaaftryk.

Endelig er Sampension medlem af netværksorganisationer, der primært arbejder med at fremme klima-investeringer:

IIGCC – Sampension bakker op om Institutional Investors Group on Climate Change, som er et europæisk baseret forum for institutionelle investorer, hvis formål det er at påvirke politiske beslutningstagere til at adressere de fremtidige klimaudfordringer bl.a. gennem lavere udledning af drivhusgasser.

CDP – Sampension er tilsluttet CDP (tidligere Carbon Disclosure Project), som er en global klimaorganisation, hvis formål det er at øge fokus på at skabe en langsigtet bæredygtig økonomi ved at påvirke selskaber og byer til at måle, rapportere og forstå deres miljømæssige påvirkning gennem udledning af drivhusgasser.

Dansif – Dansif er et dansk netværksforum for professionelle investorer og andre, der beskæftiger sig med ansvarlige investeringer. Målet er at udbrede og udveksle erfaringer samt facilitere en diversificeret debat på området. Sampension var med til at stifte Dansif.

TCFD - Sampension har i 2018 tilsluttet sig Task force on Climate-related Financial Disclosures. Arbejdsgruppen under G20-landenes Financial Stability Board har udfærdiget anbefalinger for virksomheder og finansielle aktører, med det formål at øge den finansielle stabilitet gennem større forståelse og indsigt i klimaforandringernes betydning for virksomheder og finansielle aktører.

Risikovurdering og fokus i 2018

Sampension har fastsat syv fokusområder, der sætter de grundlæggende rammer for Sampensions aktive ejerskab og sikrer, at vi holder fokus på det, der betyder mest for vores kunder og for vores omgivelser.

- Klimaforandringer
- Menneskerettigheder, herunder konfliktramte områder
- Arbejdstagerrettigheder
- Korruption og bestikkelse
- Skattetransparens
- Vandhåndtering
- ESG-risikostyring.

Klimaforandringer

Klimaforandringer anerkendes bredt som en af de mest presserende udfordringer for kloden og den globale økonomi. Konsekvenserne af klimaforandringer vil med stor sandsynlighed være betydelige, og det stiller virksomhederne overfor en række risici - men også overfor muligheder - for at overgå til en lav-emissions-økonomi. Som investor vurderer vi selskaberne i investeringsporteføljen bl.a. på baggrund af, hvor udsatte de er i forhold til tiltag mod emission af klimagasser, og hvordan virksomheden bidrager til at løse klimaforandringer. Sampension har i 2018 haft 14 kritiske dialoger inden for området. Sampension har haft klima og miljø som tema siden 2011 og understøtter dermed elementer fra princip 7 fra UN Global Compact, kapitel 5 fra OECD's guidelines for multinationale selskaber samt FN's verdensmål 3, 7, 8 og 13.

Menneskerettigheder - herunder konfliktramte områder

Ansvar for at sikre og overholde menneskerettigheder ligger primært hos stater og regeringer, men virksomheder har også et stort ansvar for, at de i deres adfærd ikke hindrer eller besværliggør overholdelsen. Virksomhederne vurderes groft sagt på, hvor gode de er til at håndtere risici om menneskerettigheder i forhold til politikker, forankring, håndtering og offentliggørelse. Sampension har i 2018 haft 24 kritiske dialoger indenfor området. Temaet er indført i 2011 og understøtter princip 1 og 2 fra UN Global Compact, kapitel 3 fra OECD's guidelines for multinationale selskaber og verdensmål 5, 8 og 16.

Arbejdstagerrettigheder

Kvaliteten af arbejdsforhold i virksomheders forsynings- og leverandørkæde er et vigtigt emne for investorer og også for Sampension, blandt andet som følge af globaliseringen, hvor varer i høj grad produceres og handles på tværs af landegrænser. Virksomheder vurderes bl.a. på grundlag af eksistensen af politikker og adfærd på området. Sampension har i 2018 haft 14 kritiske dialoger indenfor området. Temaet er indført i 2011 og understøtter princip 3-6 fra UN Global Compact, kapitel 4 fra OECD's guidelines for multinationale selskaber og verdensmål 8, 10 og 16.

Korruption og bestikkelse

Korruption og bestikkelse leder til ineffektive økonomiske, sociale og politiske løsninger og anslås globalt til at udgøre tusinder af milliarder kroner i et system med få vindere og mange tabere. Virksomheder er i forskellig grad udsatte for risici, bl.a. som følge af landetilstedeværelse og deres forretningsaktivitet. Sampension og vores eksterne serviceleverandør vurderer selskaberne ud fra, om der er politikker, ledelsesforankring og håndtering af issues, samt offentligt tilgængelig information. Sampension har i 2018 haft 7 kritiske dialoger indenfor området. Temaet er indført i 2011 og understøtter princip 10 fra UN Global Compact, kapitel 6 fra OECD's guidelines for multinationale selskaber og verdensmål 1, 8 og 16.

Skattransparens

Et af de nye tiltag for 2018 har været et øget fokus på transparens i selskabers skatteforhold. Udgangspunktet for en dialog om dette er at understøtte bestræbelserne i EU på at reducere multinationale selskabers skatteunddragelse og skadelig skattekonkurrence.

Virksomheders skatteunddragelse antages alene i EU at andrage op mod € 1 billion årligt, mens tallet for udviklingslande estimeres til \$160 mia. Effektiv skatteinddragelse understøtter økonomisk effektivitet, lige konkurrencemuligheder, vækst og udvikling og dermed velfærd for den brede befolkning. Under Sampensions tema om skattransparens vurderes virksomhederne på baggrund af, hvorvidt der offentliggøres tilstrækkeligt detaljerede information om skattebetaling på lande- eller aktivitetsniveau, samt om de har aktiviteter i skattely.

Vi har valgt en metodik, hvor multinationale selskaber klassificeres med en score i forhold til transparens. Sampension har i første omgang udvalgt europæiske selskaber med laveste score til en kritisk dialog. Sampension har i 2018 påbegyndt 16 kritiske dialoger indenfor området. Temaet understøtter princip 2 fra UN Global Compact, kapitel 10 fra OECD's guidelines for multinationale selskaber og verdensmål i særdeleshed 1, 2 og 10.

Vandhåndtering

Med vand som en af verdens mest essentielle ressourcer vurderes risikoen for mangel på rent drikkevand at være lige så kritisk som klimaforandringer, men også sammenhængende hermed, og en betydelig trussel mod global økonomisk vækst og menneskers velfærd. Mange virksomheders drift er afhængig af vand, hvorfor overforbrug af vand og deraf følgende vandmangel udgør desuden en betydelig finansiell risiko. Vurderingen sker bl.a. ud fra omfanget af virksomhedens eksponering mod risici fra vandknaphed, og virksomhedens geografiske placering. Sampension har i 2018 haft 6 kritiske dialoger indenfor området. Temaet er indført i 2012 og understøtter princip 7 og 8 fra UN Global Compact, kapitel 5 fra OECD's guidelines for multinationale selskaber og verdensmål 3, 6, 8 og 12.

ESG-risikostyring

Virksomhedernes governance omkring ESG-forhold handler om, hvordan de håndterer ESG-emner herunder styrken i deres egen corporate governance. ESG-risici varierer fra sektor til sektor, og det er helt afgørende at have politikker og mulighed for due diligence på området, ellers kan der stilles spørgsmålstegn ved virksomhedens berettigelse. Den tilhørende omdømmerisiko kan manifestere sig i betydelig finansiell risiko. Derfor vurderes selskaberne på, hvorvidt der er politikker og interne processer for ESG-risici. Sampension har i 2018 haft 5 kritiske dialoger indenfor området. Temaet er indført i 2011 og understøtter principper bredt i UN Global Compact og OECD's guidelines for multinationale selskaber og verdensmål 5, 6, 8 og 10-15.

Task force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)

En af finansmarkedernes vigtige funktioner er at sætte en pris på risici, så kapital kan placeres effektivt. Da virksomheder ikke er gode nok til at oplyse, hvordan klimaforandringer påvirker deres forretningsmodel, fremtidige finansielle performance og dermed afkast/risiko-forholdet nedsatte G20-landenes 'Financial Stability Board' - en gruppe, der skulle udarbejde anbefalinger for offentliggørelse af klimarelaterede risici i virksomheder.

Task force on Climate-related Financial Disclosures offentliggjorde derfor i juni 2017 deres anbefalinger til virksomheder og investorer. Sampension har i august 2018 valgt at blive medunderskriver af disse anbefalinger. Anbefalingerne har først og fremmest som formål:

- At øge transparens om klimaforandringernes påvirkning af virksomheder
- At gøre økonomien mere stabil og modstandsdygtig overfor klimaforandringer.

Formålet med TCFD-anbefalingerne er altså at øge den globale finansielle stabilitet. Kun ved at øge informationsniveauet i virksomhederne kan investorer, forsikringselskaber, banker og andre finansielle aktører prisfastsætte virksomheder og deres risici korrekt. TCFD lægger vægt på, at klimaforandringer skaber mulighed for nye forretningsområder og produkter eller nye produktionsprocesser, og dermed potentielt gode investeringsmuligheder.

Sampension anser anbefalingerne fra TCFD som et vigtigt skridt med henblik på at opnå korrekt pris-sætning af virksomheder, så investorer har mulighed for at allokere midler i retning af klimamæssigt bæredygtige forretningsmodeller og virksomheder. Som et første skridt har Sampension valgt at måle og offentliggøre investeringernes carbon footprint i årets ESG-rapport – og vi anvender bl.a. en metode 'Vægtet gennemsnitlig carbon intensitet', som er anbefalet af TCFD.

FN's 17 verdensmål (Sustainable Development Goals – SDG)

På FN's topmøde i efteråret 2015 vedtog medlemslandene en ambitiøs dagsorden for en mere bæredygtig udvikling for mennesker og jorden frem mod 2030. Dagsordenen består af 17 verdensmål, som skal understøtte indsatsen mod fx ekstrem fattigdom, ulighed og klimaforandringer. Under verdensmålene ligger 169 delmål, der vil have betydning for alle menneskers måde at leve på.

FN's verdensmål indeholder også mål, der i større eller mindre grad kan understøttes af institutionelle investorer som Sampension. Der forestår dog et stort arbejde med at fastlægge, hvordan denne indflydelse kan udøves. Grundlæggende handler det om at kunne flytte kapital i en retning, som understøtter verdensmålene. Skal verdensmålene nås, er der behov for betydelige mængder kapital – 30-40 trillioner kr. årligt, som ikke kan fremskaffes uden private penge. Men FN er bevidste om kompleksiteten i at tiltrække den nødvendige kapital årligt fra investorerne, da investeringerne samtidigt skal give et afkast, herunder i Sampensions tilfælde for at bidrage positivt til pensionsordningerne.

FN's verdensmål er et væsentligt emne i Sampension, og i 2018 indgik Sampension aftale med Vigeo Eiris om levering af data til brug for beregning af Sampensions SDG-footprint - med fokus på porteføljen af aktier og obligationer i børsnoterede virksomheder. Afdækningen af investerede virksomheders SDG-footprint gør det muligt for Sampension at forholde sig mere konkret til, hvordan både enkeltvirksomheder og den samlede portefølje understøtter FN's verdensmål.

Energiforbrug på Sampensions domicil

Sampension har kontinuerligt fokus på at optimere forbruget af energiresourcer både for at forbedre den økonomiske drift og nedsætte påvirkningen på omverdenen. De senere år har energiforbruget på Sampensions domicil ligget stabilt med få udsving. De mindre udsving skyldes primært vejrmæssige forhold, som har givet øget behov for henholdsvis køling og varme.

Primære forbrug af energi og vand for 2017 og 2018

Energiforbrug	Enhed	2017	2018
Strøm	kWh	1.033.629	1.085.128
<i>Heraf købt</i>	<i>kWh</i>	<i>905.769</i>	<i>939.034</i>
<i>Heraf egenproduktion</i>	<i>kWh</i>	<i>127.860</i>	<i>146.094</i>
Vand	M ³	2.845	2.977
Varme	Gj	2.577	2.574

Sampension har installeret solceller, som bidrager med egenproduktion af strøm. Siden etableringen i 2014 har solcellerne produceret 664.700 kWh og sparet miljøet for 465 tons CO2. Grundet den varme sommer i 2018 producerede Sampension nok strøm til at kunne sælge strøm videre.

Sampension forventer ikke markante reduktioner i strømforbruget. For 2019 er der planlagt følgende tiltag for at optimere energiforbruget:

- Opgradering af CTS (Central Tilstandskontrol og Styring) med løbende overvågning og hurtig rapportering på eventuelle fejl af anlæg, såvel som forslag til optimering i forhold til både energiforbrug og økonomi.
- Der tilknyttes EMS (Energy Management System) til ovenstående, som giver et øjebliksbillede af energiforbruget på de enkelte anlæg og forbedrer muligheden for at mindske svind.
- Udsiftning af bordlamper fra Halogen til LED.
- Stort fokus på energirigtige produkter ved indkøb.

Retningslinjer for ansvarlige investeringer

Sammenfattende investerer Sampension i virksomheder, der ikke anvender børnearbejde, respekterer ligestilling uanset køn, race og religion, respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening, ikke gør brug af tvangsarbejde, modarbejder alle former for korruption, overholder den nationale miljølovgivning, herunder arbejdsmiljølovgivning, respekterer ILO's konventioner omhandlende arbejdsmiljø, tilstræber et renere miljø og ikke producerer masseødelæggelsesvåben eller anti-personelminer.

I forhold til børsnoterede virksomheder har Sampension særligt fokus på governance og stiller en række krav til det ledelsesmæssige ansvar. Det handler om bestyrelsens sammensætning, opgaver og ansvar, om ledelsens aflønning, om risikostyring – herunder ESG-risikostyring, kommunikation, konkurrence og beskatning.

Menneskerettigheder

Virksomhederne i porteføljen screenes på baggrund af en række krav om, at virksomhederne ikke anvender ulovligt børnearbejde, respekterer ligestilling uanset køn, race og religion, respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening, ikke gør brug af tvangsarbejde og modarbejder alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse.

Sampension investerer derfor i virksomheder, der:

- ikke anvender børnearbejde
- respekterer ligestilling uanset køn, race og religion
- respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening
- ikke gør brug af tvangsarbejde
- modarbejder alle former for korruption.

Miljø og klima

Endvidere investerer Sampension i virksomheder, der

- overholder den nationale miljølovgivning, herunder arbejdsmiljølovgivning, i hvert af de lande, hvor virksomheden opererer
- respekterer samtlige ILO-konventioner omhandlende arbejdsmiljøet. Der eksisterer i øjeblikket flere end 25 konventioner på dette område, omhandlende bl.a. sundhed, sikkerhed, arbejdstider og sweatshops
- tilstræber et renere miljø, blandt andet ved at have fokus på at mindske CO2-udledning og ved at støtte udvikling og udbredelse af miljøvenlige teknologier.

Våben

Sampension investerer ikke i virksomheder, der er omfattet af internationale konventioner, som eksempelvis virksomheder der producerer klyngebomber, anti-personnel miner eller komponenter, der på nogen måde er involveret i udvikling og spredning af masseødelæggelsesvåben (kerne-, biologiske og kemiske våben).

Statsobligationer

Sampensions investeringer i statsobligationer foretages kun i stater, som ikke er udelukket grundet internationale sanktioner og forbud fra FN og EU, samt grove krænkelse af menneskerettigheder (med udgangspunkt i UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP)). Sampension kan undlade eller udskyde en udelukkelse, hvis den skønnes at ville føre til en væsentligt forværret situation for den almindelige befolkning i staten.

Aktivt ejerskab

Den løbende overvågning af børsnoterede selskaber i aktieporteføljen – afgrænset som aktier og tilsvarende ejerandele i erhvervsdrivende selskaber – skal foretages af et professionelt og uafhængigt screeningselskab. Sampension har siden 2011 samarbejdet med Vigeo Eiris på dette felt.

På baggrund af information herfra vurderer Sampension, om et selskab eventuelt sættes på en overvågningsliste, mens der foretages yderligere undersøgelser eller indledes en dialog (engagement) med selskabet om at løfte dets standarder inden for et givet område. Efter et engagementsforløb kan selskabet eventuelt tilføjes eksklusionslisten.

Sampension deltager og stemmer på generalforsamlinger for de danske OMX C25 selskaber samt stemmer på generalforsamlinger for danske og udenlandske børsnoterede selskaber, hvor Sampension repræsenterer mere end 3 % af stemmerne – det er pt to virksomheder. For øvrige børsnoterede selskaber stemmes på generalforsamlinger på ad hoc basis, hvor Sampension kan gøre det sammen med andre institutionelle investorer via netværk som fx PRI, og det vedrører dagsordenspunkter, der har høj væsentlighed i forhold til Sampensions politik for ansvarlige investeringer.

Unoterede aktier er underlagt de samme retningslinjer som børsnoterede aktier, således at den ansvarlige investeringspolitik inddrages via due diligence-processen og implementeres med de nødvendige aftaler med forvaltere. I porteføljen af direkte ejede ejendomme udlejes ikke til selskaber, der figurerer på eksklusionslisten. Ligeledes investeres der ikke i internt forvaltede porteføljer i obligationer og gældsandele i selskaber på eksklusionslisten.

Redegørelse vedrørende 'Anbefalinger om aktivt ejerskab' fra Komitéen for God Selskabsledelse

Anbefaling	Følger
1. POLITIK FOR AKTIVT EJERSKAB DET ANBEFALES, at institutionelle investorer offentliggør en politik for aktivt ejerskab i forbindelse med aktieinvesteringer i danske børsnoterede selskaber.	Ja
2. OVERVÅGNING OG DIALOG DET ANBEFALES, at institutionelle investorer overvåger og er i dialog med de selskaber, de investerer i, under behørig hensyntagen til investeringsstrategien og proportionalitet.	Ja
3. ESKALERING DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab fastlægger hvordan de kan eskalere deres aktive ejerskab udover den regelmæssige overvågning og dialog.	Ja
4. SAMARBEJDE MED ANDRE INVESTORER DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab forholder sig til, hvordan de samarbejder med andre investorer med henblik på at opnå større effekt og gennemslagskraft.	Ja
5. STEMMEPOLITIK DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab vedtager en stemmepolitik og er villige til at oplyse, om og hvordan de har stemt.	Ja
6. INTERESSEKONFLIKTER DET ANBEFALES, at politikken for aktivt ejerskab indeholder en beskrivelse af, hvordan interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab identificeres og håndteres.	Ja
7. RAPPORTERING DET ANBEFALES, at institutionelle investorer mindst én gang årligt rapporterer om deres aktiviteter inden for aktivt ejerskab, herunder stemmeaktivitet.	Ja

Kritisk dialog

Sampension har siden 2011 samarbejdet med den internationale leder inden for ESG-ratings og CSR-evaluering Vigeo Eiris. Selskabet foretager analyser af virksomheders evne til at skabe langsigtet værdi og håndtere risici, og de vurderer de mere end 1.600 virksomheder i Sampensions investeringsportefølje.

Vigeo Eiris har gennem mere end 30 år arbejdet med at vurdere virksomheders indsats inden for ESG. Vigeo Eiris er tilstede i 16 lande med kontorer. Der er 240 ansatte, herunder det største research-team blandt tilsvarende organisationer. Korpset af analytikere kommer fra 28 forskellige lande, og har gennemsnitligt mere end 15 års erfaring indenfor ESG-analyse. Vigeo Eiris dækker erhvervslivet verden rundt for mere end 300 investorer. Vigeo Eiris er medlem af PRI's executive board og har et videnskabeligt råd til at sikre seriøsiteten af metoderne og uafhængigheden af interesser.

Kritiske dialoger siden 2016

Tema	Antal dialoger 2016-18	Afsluttede dialoger med målopfyldelse	Afsluttede dialoger uden målopfyldelse	Åbne dialoger
Klimaforandringer	52	29	9	14
Korruption og bestikkelse	41	25	9	7
Menneskerettigheder	38	14	15	9
Konfliktramte områder	6	0	3	3

Arbejdstagerrettigheder	41	22	10	9
ESG-risici	40	27	8	5
Vandhåndtering	30	14	10	6
Skattetransparens	16	0	0	16
I alt	264	131	64	69

Siden 2016 er 131 ud af de 264 dialogforløb afsluttet, efter at målene var opfyldt, mens 64 tilfælde er afsluttet uden at komme i mål. Af disse blev 21 tilfælde fjernet fra dialogprogrammet, fordi selskabet ikke længere var en del af porteføljen. 43 dialoger med investerede virksomheder er således afsluttet uden et tilfredsstillende resultat. Det kan umiddelbart virke som et højt tal, men sammenholdes det med antallet af dialoger afsluttet med et tilfredsstillende resultat giver det en succesrate på 75 pct. Det anser vi som en bekræftelse på, at dialogprogrammet har en betydelig effekt. De resterende 25 pct. vil blive vurderet enkeltvis med henblik på at afklare, hvorvidt Sampension skal fortsætte eller afslutte dialogen med virksomheden.

Sampension har arbejdet længe med Vigeo Eiris for at formulere en platform for dialoger indenfor multinationale selskabers håndtering af skat og indledte de første engagements inden for dette område i 2018. Fokus ligger på selskabernes transparens om skattebetaling.

Eksklusion af selskaber

Sampension havde ved udgangen af 2018 ekskluderet 126 børsnoterede selskaber mod 76 ultimo 2017. Udvidelsen skyldes især inddragelse af en række russiske selskaber efter en beslutning i Europa Rådet om restriktioner i forhold til investering i virksomheder med statslige interesser indenfor den finansielle sektor. Sanktionerne overfor de nævnte selskaber er ifølge Europa Rådet en konsekvens af Ruslands destabiliserende handlinger i Ukraine.

Hertil kommer Motorola, som blev ekskluderet grundet deres aktiviteter i konfliktramte område, samt mineselskabet Vale for gentagne overtrædelser af menneskerettigheder. Denne ekskludering skete på baggrund af en NGO-henvendelse i forbindelse med Vales aktiviteter i Mozambique. Det gav anledning til, at vi indledte en nærmere undersøgelse af selskabet, hvor både engagementet i Mozambique og en generel bekymring for selskabets mulige overtrædelser af menneskerettigheder og miljøhensyn førte til beslutning om at udelukke selskabet fra vores investeringsunivers.

Eksklusion af statsobligationer mv.

Sampension havde ved udgangen af 2018 udelukket obligationer og lån mv. udstedt af 14 stater som følge af den ansvarlige investeringspolitik.

Stemmeafgivelse og deltagelse på generalforsamlinger

Sampension har fra 2018 haft en systematisk stemmeafgivelse på generalforsamlinger for danske selskaber i C25-indekset samt på generalforsamlinger for selskaber, hvor Sampension har en ejerandel over 3 %. Der er indgået en aftale med ISS ESG om analyseservice og anbefaling til stemmeafgivelse; men Sampension står selv for stemmeafgivelsen. Fra årets start har Sampension benyttet stemmeretten ved 26 ordinære eller ekstraordinære generalforsamlinger. Der har været 571 punkter til afstemning, hvoraf 426 førte til afstemning. Sampension fulgte anbefalingerne fra ISS ESG i langt de fleste tilfælde.

Oversigt over kritiske dialoger i 2018

Selskab	Tema	Start dato
ABB	Skattetransparens	03-12-2018
Admiral Group	Skattetransparens	03-12-2018
AES	Korruption	15-01-2016
Ajinomoto Company	Arbejdstagerrettigheder	15-01-2016

Amazon.com	Arbejdstagerrettigheder	15-01-2016
Anadarko Petroleum	Menneskerettigheder	15-01-2016
Anheuser-Busch InBev	Skattetransparens	03-12-2018
Aryzta	Klimaforandringer	15-01-2016
Atlas Copco	Skattetransparens	03-12-2018
BMW	Skattetransparens	03-12-2018
Booking Holdings	Aktivitet i konfliktramt område	22-05-2018
BP	Skattetransparens	03-12-2018
Carrefour	Menneskerettigheder	03-12-2018
Caterpillar	Skattetransparens	15-01-2016
Chubu Electric Power	Korruption/Aktivitet i konfliktramt område	15-01-2016
CK Hutchison Holdings	Korruption	15-01-2016
CME Group	ESG Risici	13-03-2017
CNH Industrial	ESG Risici	22-05-2018
Concho Resources	Aktivitet i konfliktramt område	13-03-2017
ConocoPhillips	Klimaforandringer	15-01-2016
Diageo	Menneskerettigheder	03-12-2018
Dollar Tree	Skattetransparens	13-03-2017
E.ON	Klimaforandringer	15-01-2016
Expedia	Menneskerettigheder	22-05-2018
Genmab	Aktivitet i konfliktramt område	03-12-2018
Genuine Parts	Skattetransparens	15-01-2016
Halliburton	ESG Risici	13-03-2017
Hoya	Menneskerettigheder	13-03-2017
James Hardie Industries	Korruption	13-03-2017
Jardine Matheson	Klimaforandringer	13-03-2017
Keyence Corporation	Klimaforandringer	13-03-2017
Kone Corporation	ESG Risici	03-12-2018
Kraft Heinz	Skattetransparens	13-03-2017
Lennar	Arbejdstagerrettigheder	15-01-2016
Liberty Global	Klimaforandringer	13-03-2017
LM Ericsson Telefon	Arbejdstagerrettigheder	03-12-2018
LyondellBasell Industries	Skattetransparens	13-03-2017
Marathon Oil	Klimaforandringer	15-01-2016
Marathon Petroleum	Menneskerettigheder	13-03-2017
McDonald's	Klimaforandringer	15-01-2016
Mitsubishi UFJ Financial Group	Arbejdstagerrettigheder	13-03-2017
Mylan	Menneskerettigheder	15-01-2016
Newell Brands	Vandhåndtering	13-03-2017
NextEra Energy	Arbejdstagerrettigheder	13-03-2017
Nike	Klimaforandringer	13-03-2017
Nintendo	Vandhåndtering	13-03-2017
Nucor	Arbejdstagerrettigheder	15-01-2016
Paypal	Korruption	22-05-2018
Phillips 66	Aktivitet i konfliktramt område	13-03-2017
Pioneer Natural Resources	Klimaforandringer	15-01-2016
PPL Corporation	Klimaforandringer	15-01-2016
Schlumberger	Vandhåndtering	15-01-2016
Seadrill	Korruption	03-12-2018
Shire	Skattetransparens	13-03-2017
Siemens	Vandhåndtering	03-12-2018
Singapore Telecommunications	Skattetransparens	13-03-2017

Sprint	Arbejdstagerrettigheder	15-01-2016
Starbucks	Arbejdstagerrettigheder	13-03-2017
Stryker	Menneskerettigheder	13-03-2017
Swiss Re	ESG Risici	03-12-2018
Tesco	Skattetransparens	03-12-2018
Tesla Motors	Skattetransparens	13-03-2017
Toyota Motor	Klimaforandringer	13-03-2017
TransCanada	Menneskerettigheder	13-03-2017
Tullow Oil	Korruption	15-01-2016
Valeant Pharmaceuticals	Menneskerettigheder	15-01-2016
Valero Energy	Vandhåndtering	13-03-2017
Volkswagen	Klimaforandringer	03-12-2018
Volvo	Skattetransparens	22-05-2018
Williams Companies	Aktivitet i konfliktramt område	15-01-2016
Yum! Brands	Klimaforandringer	13-03-2017

Sampensions ledelsesmæssige forhold

Aktionærer

Sampension Liv er ejet af overenskomtparterne på de overenskomstområder, hvor Sampension er pensionsleverandør. Sampension Livs aktiekapital på 800.000 kr. er fordelt med den ene halvdel til lønmodtagerorganisationerne og den anden halvdel til arbejdsgivere og arbejdsgiverorganisationerne. Aktiekapitalen er fordelt på 800 aktier à 1.000 kr. Udbytte til aktionærerne kan i følge Sampensions vedtægter udgøre op til 5 %, dog maksimalt 40.000 kr. Der er ikke udbetalt udbytte siden 2011, da aktionærerne ønsker, at overskuddet kommer kunderne til gode.

Bestyrelse

Sampension Livs bestyrelse består af repræsentanter for aktionærerne, to bestyrelsesmedlemmer indstillet af bestyrelsen samt repræsentanter for koncernens medarbejdere. På selskabets generalforsamling og repræsentantmøde den 16. april 2018 blev der valgt ny bestyrelse. Borgmester i Kolding, Jørn Pedersen, blev valgt til bestyrelsen og afløste Anker Boye på formands-posten. Herudover indtrådte Martin Damm, Annett Schultz og Søren Sperling i bestyrelsen. Anker Boye, Johnny Søtrup, Christian Dorow og Bjørn Kroghsbo udtrådte af bestyrelsen. Bestyrelsen har i 2018 afholdt fem møder og ét seminar.

Revisions- og risikoudvalg

I overensstemmelse med EU's og danske krav til revisionsudvalg i virksomheder af interesse for offentligheden har bestyrelsen i Sampension Liv nedsat et særskilt revisions- og risikoudvalg. Tidligere nationalbankdirektør Torben Nielsen er formand for revisions- og risikoudvalget og lever gennem erhvervsforløb og uddannelsesmæssig baggrund op til kvalifikationskravene i henhold til reglerne om revisionsudvalg. Torben Nielsen lever op til kravene om uafhængighed. Udover Torben Nielsen bestod revisions- og risikoudvalget i 2018 af tre medlemmer udpeget af bestyrelsen: Jørn Pedersen fra 16. april 2018 (bestyrelsesformand), Anker Boye (bestyrelsesformand indtil 16. april 2018), Kim Simonsen (næstformand) og Anne Mette Barfod (bestyrelsesmedlem). Der har i 2018 været afholdt fire møder i revisions- og risikoudvalget.

Der er etableret en finansiell whistleblower-ordning, der sikrer, at ansatte i Sampension Administrationselskab A/S via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af den finansielle regulering begået af virksomheden. Indberetninger til whistleblower-ordningen går til formanden for revisions- og risikoudvalget og compliancefunktionen. Der har ikke været indberetninger i 2018 eller tidligere.

Rammerne for revisions- og risikoudvalgets primære opgaver er at:

- overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- forberede bestyrelsens behandling og beslutning vedrørende risikodokumenter om selskabets kapital-, solvens- og operationelle forhold
- overvåge om risikostyringssystemer, interne kontrolsystemer og intern revision fungerer effektivt
- overvåge den lovpligtige revision af årsregnskabet mv.
- overvåge og kontrollere revisors uafhængighed.

Risici og risikostyring

Den samlede styring af investeringsaktiver og livsforsikringshensættelser har til formål at sikre kunderne det størst mulige afkast og de bedst mulige forsikringsdækninger under behørig hensyntagen til risikoen. Målsætningen for styring af de kortsigtede risici er blandt andet, at investeringspolitikken og risikoafdækningen tilsammen skal sikre tilstrækkelige reserver til, at den solvensmæssige overdækning er komfortabel og til, at risikoen for ydelsesnedsættelse er begrænset.

Bestyrelsen har besluttet appetitten for de væsentligste risici i politikker og retningslinjer, og derved fastlagt et overordnet niveau for risikotagning og risikoafdækning. Der rapporteres løbende på overholdelse af de udstukne rammer, og som led i processen for vurdering af egen risiko og solvens tager bestyrelsen stilling til risikoprofilen samt overholdelse af risikoappetitten.

Forsikringsrisici

Gennemsnitsrentemiljø

Forsikringsrisici i gennemsnitsrentemiljøet omfatter risikoen for stigninger i levetid, ændringer i invaliddehyppighed, omskrivning til fripolice, tilbagekøb og pensioneringstidspunkt. De forskellige risikoelementer analyseres løbende.

En forøgelse af levetiden vil betyde, at de løbende pensionsydelse skal udbetales over en længere årrække. I Sampension Liv opgøres livsforsikringshensættelserne i overensstemmelse med Finanstilsynets model for levetidsforudsætninger, der dels baseres på selskabets egne erfaringer og dels på Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Markedsrentemiljø

Alle risikosummer dækkes for egen regning. Der er ikke indgået genforsikringskontrakter på pensionsforsikring. Risikosummen er forskellen mellem den opsparede reserve og den reserve, der skal afsættes til fremtidige betalinger ved invaliditet og død.

Selskabets risikostyring er uddybende beskrevet i Rapport om Solvens og Finansiell Situation – den såkaldte SFCR. Rapporten er offentlig tilgængelig og kan findes på <https://www.sampension.dk/For-side/Om-Sampension/Finansiell-information/aarsrapporter/Rapport-om-solvens-og-finansiell-situation>.

Kundegruppebestyrelser og kontaktudvalg

Sampension har etableret kundegruppebestyrelser med repræsentanter for to områder med aftaleparter, hvor der træffes beslutning om ordningernes indhold inden for de fælles rammer, der er udstukket af Sampensions bestyrelse. Desuden drøftes Sampensions udvikling, investeringsstrategi og økonomi. Derudover er der for de fleste kundeområder etableret kontaktudvalg med henblik på at forberede og formidle ønsker til pensionsordningerne, samt at følge op på administration, rådgivning og kommunikation med områdets pensionskunder. Kontaktudvalget består af repræsentanter fra lønmodtagerorganisationerne og evt. fra arbejdsgivere eller arbejdsgiverorganisationerne bag pensionsordningerne.

Organisation og ledelse

Sampensions daglige ledelse udgøres af direktionen. Hertil kommer fem direktørområder med ansvar for den daglige drift og udvikling, samt et direktionssekretariat. Nærmere beskrivelse af organisationen kan ses på sampension.dk/organisation.

Der er oprettet særlige funktioner for risikostyring, compliance, aktuar og intern audit, der bidrager til at sikre effektiv styring i Sampensions administrationsfælleskab. De ansvarlige for de pågældende afdelinger er udpeget som nøglepersoner og har en kontrollerende rolle i forhold til funktionernes arbejde.

Aflønning

Bestyrelserne i de tre finansielle virksomheder i administrationsfællesskabet har udformet en fælles lønpolitik i overensstemmelse med EU's og danske krav. Aflønningsprincippet har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere honoreres på en sådan måde, at virksomhedens forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt.

Aflønningsforholdene afspejler og understøtter, at Sampension til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse, der fremmer en sund og effektiv risikostyring og ikke motiverer til at tage overdrevne risici. Aflønning af bestyrelse og direktion fremgår af årsrapporten.

Redegørelse for den kønsmæssige sammensætning af ledelsen

Bestyrelsen

Bestyrelsen vil sammen med selskabets ejere arbejde for at fremme lige vilkår for mænd og kvinder i bestyrelsen, herunder at der, så vidt muligt, opstilles både kvindelige og mandlige kandidater med de fornødne kvalifikationer i rekrutteringsprocessen. Samtidig har bestyrelsen i Sampension Liv vedtaget en politik for mangfoldighed, der sætter fokus på at fremme diversitet i kvalifikationer og kompetencer i bred forstand blandt bestyrelsens medlemmer. Dette indgår i bestyrelsens selvevaluering med henblik på at sikre en dynamisk og bredt sammensat bestyrelse.

Bestyrelsen har med sin nuværende sammensætning opnået en ligelig fordeling mellem kønnene på 35,7 % / 64,2 % svarende til 5 kvinder og 9 mænd. Fordelingen er i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vejledning om, hvad der betragtes som en ligelig kønsfordeling i forhold til antallet af bestyrelsesmedlemmer.

Øvrig ledelse

Bestyrelsen ønsker en ligelig kønsfordeling i ledende stillinger inkl. direktionen og har i Sampension Administrationsselskab A/S fastlagt et måltal på mindst 40 % for andelen af det underrepræsenterede køn for ledere med personaleansvar.

Direktører, chefer og teamledere med personaleansvar

År	Kvinder			Mænd		
	Antal personer	% af ledende stillinger	% af alle ansatte	Antal personer	% af ledende stillinger	% af alle ansatte
2016	7 personer	27 %	52 %	19 personer	73 %	48 %
2017	9 personer	29 %	50 %	22 personer	71 %	50 %
2018	16 personer	39 %	49 %	25 personer	61 %	51 %

Med en fordeling på 39 % kvindelige og 61 % mandlige ledere i 2018 har Sampension fået en bedre balance i kønsfordelingen og stort set opnået målsætningen. Stigningen i antal kvindelige ledere er sket både hos afdelingschefer med personaleansvar, som nu fordeler sig med 41 % kvinder og 59 % mænd, samt blandt teamledere med personaleansvar, der fordeler sig med 54 % kvinder og 46 % mænd.

I 2018 besluttede vi at uddelegere mere personaleansvar til de tidligere gruppeledere, som havde en stor overrepræsentation af kvinder. Ved at styrke deres ledelsesbeføjelser og dermed rykke den daglige

ledelsesindsats tættere på medarbejderne ønsker vi at styrke performance og motivation. Det betød, at antallet af ledere steg i Sampension, og at andelen af kvindelige ledere med personaleansvar steg endnu mere.

På direktørniveau og i direktionen er der ingen kvindelige ledere pt. Der har tidligere været en repræsentant fra det underrepræsenterede køn blandt områdedirektørerne og dermed en fordeling på 80/20 %. Da det er en lille gruppe og med lav medarbejderomsætning, er gruppens fordeling meget påvirkelig overfor enkelte rekrutteringer, og det er vanskeligt at løfte andelen permanent.